

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Юридичний факультет
Кафедра цивільного права і процесу

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ**

**ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для студентів юридичного факультету**

Львів 2006

В.М.Коссак, Ю.Б.Бек

Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні. Програма спецкурсу та методичні рекомендації для студентів юридичного факультету – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2006.

Схвалено кафедрою цивільного права і процесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № від 19 листопада 2006р.

Авторські права застережені

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальна дисципліна складається з тематичних розділів. Передбачається опанування теоретичних та практичних проблем правового регулювання іноземних інвестицій в Україні. Вивчення форм здійснення інвестицій, державно-правових гарантій захисту прав іноземних інвесторів, а також особливості майнової відповідальності в інвестиційній сфері та заходи стимулювання залучення інвестицій.

ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА УМІНЬ:

ЗНАТИ:

- ◆ джерела інвестиційного права, поняття і види іноземних інвестицій;
- ◆ коло іноземних інвесторів;
- ◆ форми здійснення іноземних інвестицій;
- ◆ державно-правові гарантії захисту іноземних інвестицій;
- ◆ порядок укладення і зміст інвестиційних договорів;
- ◆ міри відповідальності за порушення інвестиційного законодавства;
- ◆ правові засоби стимулювання залучення іноземних інвестицій;
- ◆ особливості здійснення іноземних інвестицій у спеціальних вільних економічних зонах.

УМІТИ:

- ◆ правильно застосовувати інвестиційне законодавство;
- ◆ складати правові документи в сфері здійснення іноземних інвестицій;
- ◆ аналізувати практичні казуси.

ТЕМА 1. МІСЦЕ КУРСУ “ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ” СЕРЕД ІНШИХ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.

1. Актуальність курсу в умовах переходу до ринкових відносин.
2. Характеристика відносин, що складають предмет курсу.
3. Метод правового регулювання.
4. Структура курсу “Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні”.

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.

1. Місце міжнародних договорів в регулюванні іноземних інвестицій.
2. Національне законодавство як правова основа здійснення іноземних інвестицій.
3. Роль судової та арбітражної практики.
4. Рекомендаційні норми міжнародних організацій.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

1. Характеристика іноземних інвестицій як правової категорії.
2. Інвестиційна діяльність.
3. Об’єкт іноземного інвестування.

ТЕМА 4. ПРАВОВИЙ СТАТУС ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТОРА.

1. Поняття іноземного інвестора.
2. Перелік іноземних інвесторів.
3. Права і обов’язки іноземних інвесторів.

ТЕМА 5. ВИДИ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

1. Іноземна та національна валюта як вид іноземної інвестиції.
2. Рухоме і нерухоме майно та пов'язані з ним майнові права.
3. Цінні папери, а також корпоративні права у статутному фонді юридичної особи.
4. Грошові вимоги та права на вимоги виконання договірних зобов'язань.
5. Права інтелектуальної власності як вид іноземної інвестиції.
6. Права на здійснення господарської діяльності.
7. Інші види іноземних інвестицій.

ТЕМА 6. ФОРМИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

1. Створення підприємств з іноземними інвестиціями.
2. Придбання рухомого та нерухомого майна.
3. Придбання прав на користування землею та використання природних ресурсів.
4. Придбання інших майнових прав.
5. Інші форми здійснення іноземних інвестицій.

ТЕМА 7. ОЦІНКА ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

1. Оцінка майнового внеску до статутного фонду підприємств з іноземними інвестиціями.
2. Особливості оцінки цінних паперів як виду іноземних інвестицій.
3. Оцінка прав інтелектуальної власності.
4. Порядок перерахування інвестиційних сум в іноземній валюті у валюту України.

ТЕМА 8. ПРАВОВИЙ СТАТУС ПІДПРИЄМСТВ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ.

1. Поняття підприємства з іноземними інвестиціями.
2. Види підприємств з іноземними інвестиціями.
3. Порядок утворення підприємств з іноземними інвестиціями.
4. Внесення майнового внеску в статутний фонд підприємств з іноземними інвестиціями.
5. Припинення підприємств з іноземними інвестиціями.

ТЕМА 9. ЗДІЙСНЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ОСНОВІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ.

1. Поняття та форма інвестиційного договору (контракту).
2. Види інвестиційних контрактів.
3. Зміст інвестиційного договору (контракту).
4. Правове регулювання договорів про виробничу кооперацію.
5. Вкладення іноземних інвестицій на основі концесійних договорів.
6. Інші форми здійснення іноземних інвестицій на основі цивільних угод з суб'єктами господарської діяльності України.

ТЕМА 10. РЕЄСТРАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ДОГОВОРІВ ПРО СПІЛЬНУ ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.

1. Органи, які здійснюють реєстрацію.
2. Порядок реєстрації іноземних інвестицій.
3. Документи необхідні для реєстрації іноземних інвестицій.
4. Процедура реєстрації договорів про спільну інвестиційну діяльність.
5. Правові наслідки відмови в реєстрації.

ТЕМА 11. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАЙНА, ПРИДБАНОГО ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕТОРАМИ.

1. Об'єкти права власності іноземних інвесторів.

2. Придбання іноземними інвесторами цінних паперів.
3. Права на користування землею, придбані іноземним інвестором.
4. Придбання іноземними інвесторами інших видів майнових прав.

ТЕМА 12. ОХОРОНА ПРАВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕТОРІВ ТА ЗАОХОЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

1. Відповідальність за порушення інвестиційного законодавства.
2. Відшкодування збитків іноземним інвесторам.
3. Пільги іноземним інвесторам:
 - а) податкові пільги;
 - б) митні пільги;
 - в) інші пільги.

ТЕМА 13. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

1. Гарантії у разі зміни законодавства.
2. Гарантії в разі припинення інвестиційної діяльності.
3. Гарантії переказу за кордон доходів, прибутків та інших коштів отриманих іноземним інвестором.
4. Гарантії щодо примусових вилучень, а також незаконних дій державних органів та їх посадових осіб.

ТЕМА 14. ЗДІЙСНЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У СПЕЦІАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОНАХ.

1. Порядок створення вільних економічних зон.
2. Органи управління спеціальної (вільної) економічної зони.
3. Правовий режим іноземних інвестицій у вільних економічних зонах.

НОРМАТИВНІ АКТИ:

1. Конституція України
2. Цивільний кодекс України
3. Господарський кодекс України
4. Земельний кодекс України
5. Кодекс України про надра.
6. Цивільний процесуальний кодекс України.
7. Господарський процесуальний кодекс України.
8. Закон України від 14 березня 1996 року "Про режим іноземного інвестування"// ВВР. 1996. №19. Ст.80.
9. Закон України від 10 вересня 1991 року "Про захист іноземних інвестицій в Україні"// ВВР. 1991. №46. Ст. 616.
10. Закон України від 18 вересня 1991 року "Про інвестиційну діяльність"// ВВР. 1991. №47. Ст. 646.
11. Закон України від 19 березня 1992 року "Про іноземні інвестиції"// ВВР. 1992. №26. Ст. 357.
12. Закон України від 7 лютого 1991 року "Про власність"// ВВР. 1991. №20. Ст. 249
13. Закон України від 18 червня 1991 року "Про цінні папери і фондову біржу"// ВВР. 1991. №38. Ст. 508.
14. Закон України від 23 вересня 1991 року "Про господарські товариства"// ВВР. 1991. №49. Ст. 682.
15. Закон України від 16 квітня 1991 року "Про зовнішньоекономічну діяльність"// ВВР.

1991. №29. Ст. 377.

16. Закон України від 13 жовтня 1992 року “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон”// ВВР. 1992. №50. Ст. 686.
17. Закон України від 16 липня 1999 року “Про концесії”// ВВР. 1999. №41. Ст.372.
18. Закон України від 14 вересня 1999 року “Про угоди про розподіл продукції”// ВВР. 1999. №44. Ст.391.
19. Закон України від 21 травня 1999 року “Про внесення змін до ст. 19 Закону України “Про інвестиційну діяльність”// Урядовий кур’єр. –1999, 24 червня.
20. Закон України від 15 січня 1999 року “Про спеціальну економічну зону “Яворів”// Урядовий кур’єр. –1999, 17 лютого.
21. Закон України від 18 березня 1999 року “Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу “Курортполіс Трускавець” // Урядовий кур’єр. –1999, 7 квітня.
22. Закон України від 15 липня 1999 року “Про внесення змін до деяких законів України з метою стимулювання інвестиційної діяльності”// ВВР. 199. №39. Ст.357.
23. Закон України від 17 лютого 2000 року “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження”// Урядовий кур’єр. –2000, 29 лютого.
24. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Кабінету Міністрів України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 5 Закону України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження” та частини першої статті 19 Закону України “Про інвестиційну діяльність” (справа про оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями) від 29 січня 2002 року // Голос України.- 2002, 12 березня.
25. Ухвала Конституційного Суду України про редакційне уточнення тексту Рішення Конституційного Суду України від 29 січня 2002 року N 1-рп/2002 у справі за конституційним поданням Кабінету Міністрів України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 5 Закону України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження” та частини першої статті 19 Закону України “Про інвестиційну діяльність” (справа про оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями) від 14 березня 2002 року // Вісник Конституційного Суду України.- 2002, 28 березня.
26. Декрет КМУ від 19 лютого 1993 року “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”// ВВР. 1993. №17. Ст. 184.
27. Постанова Верховної ради України від 17 червня 1992 року “Про право власності на окремі види майна”// ВВР. 1992. №35. Ст. 517.
28. Постанова Верховної Ради України від 6 липня 1999 року “Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України Про порядок введення в дію Закону України “Про порядок іноземного інвестування” – Збірник поточного законодавства, нормативних актів, арбітражної та судової практики – 1999. – №35.
29. Указ Президента України від 28 червня 1999 року “Про залучення іноземних інвестицій в економіку України” – Збірник поточного законодавства, нормативних актів, арбітражної та судової практики – 1999. – №30.
30. Порядок укладення контрактів на користування надрами // Затв. Постановою КМУ від 27 листопада 1995 року. Урядовий кур’єр. –1996, 17 січня.

31. Про порядок відшкодування збитків державного бюджету, що виникли внаслідок настання гарантійних випадків за іноземними кредитами, одержаними юридичними особами України під гарантії Уряду України // Затв. Постановою КМУ від 14 грудня 1995 року. Урядовий кур'єр. –1996, 23 січня.
32. Положення про порядок залучення експертів до оцінки майна, що перебуває у загальнодержавній власності під час створення підприємств з іноземним інвестиціями // Затв. Постановою КМУ від 20 липня 1996 року. Урядовий кур'єр. –1996, 17 серпня.
33. Порядок видачі, обліку і погашення векселів, виданих під час ввезення в Україну майна як внеску іноземного інвестора до статутного фонду підприємства з іноземним інвестиціями а також за договорами (контрактами) про спільну інвестиційну діяльність та сплати ввізного мита у разі відчуження цього майна // Затв. Постановою КМУ від 7 серпня 1996 року. Урядовий кур'єр. –1996, 17 серпня.
34. Положення про порядок реєстрації іноземних інвестицій. Затв. Постановою КМУ від 7 серпня 1996 року// Урядовий кур'єр. –1996, 2 жовтня.
35. Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора. Затв. Постановою КМУ від 30 січня 1997 року// Законодавство України про іноземні інвестиції. “Ксилон”. Інф.-прав. центр. 1997. С.29-31.
36. Лист Вищого арбітражного суду України від 16 травня 1996 року №01-8/18 “Про Закон України “Про режим іноземного інвестування”// Законодавство України про іноземні інвестиції. “Ксилон”. Інф.-прав. центр. 1997. С.17-18.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аверьянов В. и др. Юридическая памятка участнику внешнеэкономической деятельности в Украине. –К., 1992.
2. Багатырёв А. Инвестиционное право. –М.: Российское право, 1992.
3. Богуславский М. Правовое положение иностранных инвестиций. –М., 1993.
4. Богуславский М.М. Международное частное право.- М.: Юристъ, 2000.
5. Буткевич В. Проблема соотношения международного и внутригосударственного права в трудах В.М.Корецкого //Идеи мира и сотрудничества в современном международном праве. – К., Наукова думка, 1990.
6. Власник і право власності // За ред Я.Шевченко. -К., Наукова думка, 1994.
7. Гражданское и торговое право капиталистических государств //Под ред. Е.Васильева. -М., Международные отношения, 1993.
8. Дзера О. Розвиток власності громадян в Україні. –К.: Вентурі, 1996.
9. Доронина Н., Семилютин Н. Правовое регулирование иностранных инвестиций в России и за рубежом. –М.: Финстанформ, 1993.
10. Доронина Н.Г. Комментарий к Закону об иностранных инвестициях.- М.: Юстицинформ, 2000.
11. Законодательство об иностранных инвестициях России и стран ближнего зарубежья. – М.: Международные отношения, 1993.
12. Звекон В.П. Международное частное право.- М.: Норма, 2000.
13. Зобов'язальне право. - К.: Юрінком, 1998.
14. Иностранные инвестиции в странах СНГ и Великобритании. –М., 1992.
15. Кашин В. Рубль и доллар. Как организовать совместное предприятие. –М., 1989.

16. Кібенко О.Р. Особливості правового регулювання іноземних інвестицій в Україні (міжнародно-приватний аспект): автореферат дис.канд.юрид. наук. –Харків, 1998.
17. Коссак В.М. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект). Львів. 1996.
18. Коссак В.М. Правові засади іноземного інвестування в Україні. –Львів. Центр Європи, 1999.
19. Лабин Д.К. Международно-правовое регулирование иностранных инвестиций.-М., 2001.
20. Літкевич В. законодавство про іноземні інвестиції: світовий досвід і практика України //Суверенітет України і міжнародне право. К: Манускрипт. 1995.
21. Луць В.В. Контракти в підприємницькій діяльності. К.: Юрінком. 1999.
22. Мамутов В., Чувпило О. Господарче право зарубіжних країн. –К.: Ділова Україна, 1996.
23. Международное частное право. Под ред. Дмитриевой Г.К.- М.: Проспект, 2000.
24. Омельченко А.В. Іноземні інвестиції в Україні.- К., 1997
25. Омельченко А.В. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні.- К., 1996
26. Пилипенко А., Щербина В. Основи господарського права України. -К. 1995.
27. Правове регулювання іноземних інвестицій. Підручник за ред. В.М.Коссака. –К., 1999.
28. Правовий прогрес через порівняльне право: проблеми розбудови комерційного законодавства України на тлі досвіду Сполучених штатів Америки // За ред П.Мартиненка, В.Коссака та ін. (в 4 томах). –К., 1993.
29. Семерак О. Правове регулювання іноземних інвестицій (за законодавством України, Угорщини, Польщі та Словаччини).-Ужгород.-2000.
30. Хозяйственное право. Под ред. Мамутова В.К.- К.: Юринком Интер, 2002.
31. Шміттгоф К. Экспорт: право и практика международной торговли. –М., Юрид. лит. 1993.

**Плани
практичних занять з спецкурсу “Правове регулювання іноземних інвестицій в
Україні”**

**Тема заняття : “Предмет і система курсу “Правове регулювання іноземних
інвестицій в Україні. Джерела правового регулювання”.**

План

1. Характеристика відносин, що складають предмет курсу.
2. Структура курсу “Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні”.
3. Правовий режим іноземних інвестицій в Україні.
4. Національне законодавство як правова основа здійснення іноземних інвестицій.
5. Міжнародні джерела правового регулювання іноземних інвестицій.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Цивільний процесуальний кодекс України.
5. Господарський процесуальний кодекс України.
6. Земельний кодекс України.
7. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47.
8. Закон України “Про іноземні інвестиції” від 13 березня 1992 року // Відомості Верховної Ради України.- 1992.- №26.
9. Декрет Кабінету Міністрів України “Про режим іноземного інвестування” від 20 травня 1993 року // Урядовий кур’єр.- 1993, 5 червня.
10. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19.
11. Закон України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження” від 17 лютого 2000 року // Відомості Верховної Ради України.- 2000.- №12.
12. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 3 квітня 1998 року // Відомості Верховної Ради України.- 2000.- №21.
13. Угода держав-учасниць СНД про співробітництво в галузі зовнішньоекономічної діяльності від 15 травня 1992 року
14. Угода держав-учасниць СНД про співробітництво в галузі інвестиційної діяльності від 24 грудня 1993 року
15. Угода держав-учасниць СНД про загальні умови і механізм підтримки розвитку виробничої кооперації, 1993 рік, Ашхабад // Відомості Верховної Ради України.- 1995.- №15.
16. Угода між Урядом України та Урядом Французької Республіки про взаємне сприяння та взаємний захист інвестицій від 3 травня 1994 року // Відомості Верховної Ради України.- 1995.- №22.
17. Угода між Урядом України та Бельгійсько-Люксембурзьким Союзом про взаємне заохочення та захист інвестицій від 20.05.1996. // Відомості Верховної Ради України.- 1997.- №18
18. Договір між Україною та США про заохочення та взаємний захист інвестицій від 4 березня 1994 року // Відомості Верховної Ради України.- 1994.- №44
19. Угода між Україною та ФРН про сприяння та взаємний захист інвестицій від 15 лютого 1993 року // Відомості Верховної Ради України.- 1994.- №42

Спеціальна література:

1. Виноградова Г. Іноземне позикове інвестування в Україні: стан і перспективи розвитку законодавчого регулювання // Право України.- 2000.- №1.
2. Евтеєва М.С. Международные двусторонние инвестиционные соглашения.- М.: Международные отношения, 2002.
3. Колосов О. Іноземні інвестиції в економіку України: користь чи небезпека // Економіка і право.- 1997.- №8.
4. Літкевич В.С. Законодавство про іноземні інвестиції: світовий досвід і практика // Суверенітет України і міжнародне право.- К.: Манускрипт, 1995.
5. Омельченко А. Законодавство про іноземні інвестиції в системі законодавства України // Право України, 1996, №8.
6. Омельченко А. Иностранный инвестор и государство: организационно-правовые аспекты отношений // Бизнес.- 1998.- №3.
7. Святоцький О., Захарченко Т., Борисенко І. Окремі питання правового регулювання іноземних інвестицій // Право України.- 1997.- №3.
8. Шпек Р. Іноземні інвестиції в Україні // Урядовий кур'єр. -1996, 2 квітня.
9. Юрченко М. Коли позеленіє інвестиційний світлофор? // Урядовий кур'єр. -1999, 24 лютого.
10. Ярмак Г. Хто підтримає інвестора // Урядовий кур'єр. -1999, 2 березня.

Питання для самоконтролю:

1. Які відносини складають предмет курсу “Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні”?
2. Яка система курсу “Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні”?
3. Дайте визначення поняття “правовий режим інвестиційної діяльності”.
4. Вкажіть види правових режимів інвестиційної діяльності.
5. Назвіть джерела правового регулювання здійснення іноземних інвестицій в Україні.
6. Перерахуйте основні нормативно-правові акти національного законодавства, в сфері інвестиційної діяльності.
7. Перерахуйте основні міжнародно-правові джерела, які регулюють здійснення іноземних інвестицій в Україні.
8. Яка роль судової та арбітражної практики в правовому регулюванні іноземних інвестицій.

ЗАВДАННЯ 1

Проаналізуйте правовий режим іноземних інвестицій в Україні встановлений Законом України “Про іноземні інвестиції” від 13 березня 1992 року, Декретом Кабінету Міністрів України “Про режим іноземного інвестування” від 20 травня 1993 року, Законом України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року та Законом України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна вітчизняного походження” від 17 лютого 2000 року.

ЗАВДАННЯ 2

Порівняйте зміст міжнародних договорів України про взаємне сприяння та взаємний захист інвестицій, укладених з Французькою Республікою, Федеративною Республікою Німеччини та Сполученими Штатами Америки.

ЗАВДАННЯ 3

Визначте та обґрунтуйте правовий режим інвестиційної діяльності іноземних інвесторів на території України, з посиланням на відповідні норми законодавства.

ЗАДАЧА 1

Іноземний інвестор фірма “Соко Лтд”, яка створена відповідно до законодавства Федеративної Республіки Німеччини, оскаржила в судовому порядку рішення Виконавчого комітету Пустомитівської місцевої Ради про відмову в приватизації земельної ділянки несільськогосподарського призначення для ведення підприємницької діяльності. Відмова була мотивована тим, що іноземні фірми не мають права на приватизацію земельних ділянок, на відміну від юридичних осіб та громадян України.

Фірма “Соко Лтд”, в свою чергу, стверджувала, що ч.1 ст.7 Закону України “Про режим іноземного інвестування” встановлюється національний режим інвестиційної діяльності для іноземних інвесторів на території України і її правовий статус відповідає правовому статусу національних юридичних осіб.

Дайте правову оцінку даної ситуації.

ЗАДАЧА 2

ТзОВ “Карат” звернулося до суду з вимогою зобов'язати Західну регіональну митницю здійснити митне оформлення іноземної інвестиції.

Митниця вимогу заперечувала посилаючись на те, що ч.1 ст.7 Закону України “Про режим іноземного інвестування” встановлюється національний режим інвестиційної діяльності для іноземних інвесторів на території України. Також, зазначалося, що з прийняттям Закону України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження” від 17 лютого 2000 року, іноземні інвестори не мають жодних пільг порівняно з вітчизняними.

Зробіть правовий аналіз даної ситуації.

ЗАДАЧА 3

Розглядаючи у судовому засіданні справу за позовом іноземного інвестора суддя господарського суду прийняв рішення, посилаючись на міжнародний торговий звичай.

У мотивувальній частині рішення суду було зазначено, що оскільки законодавство, яке регулює дані спірні відносини відсутнє, то суд застосовує при вирішенні даного спору міжнародні торгові звичаї.

Проаналізуйте дану ситуацію.

Тема заняття: “Поняття та види іноземних інвестицій в Україні”

План

1. Поняття іноземних інвестицій.
2. Види іноземних інвестицій.
 - А) Грошові кошти як вид іноземної інвестиції.
 - Б) Цінні папери як вид іноземної інвестиції.
 - В) Речі як вид іноземної інвестиції.
 - Г) Права інтелектуальної власності як вид іноземної інвестиції.
 - Д) Права вимоги на виконання договірних зобов'язань як вид іноземної інвестиції.
 - Е) Права на здійснення господарської діяльності як вид іноземної інвестиції.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19
5. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47
6. Закон України “Про угоди про розподіл продукції” від 14 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.- 1999.- N 44
7. Указ Президента України “Про деякі питання іноземного інвестування” від 7 липня 1998 року // Урядовий кур'єр.- 1998, 16 липня.
8. Постанова Правління Національного банку України “Про врегулювання порядку здійснення іноземними інвесторами інвестицій в Україну” №356 від 20.07.99 // Офіційний вісник України.- 1999.- №32.
9. Постанова Правління Національного банку України “Про затвердження Класифікатора іноземних валют” від 04.02.98 р. N 34.
10. Наказ Міністерства статистики України “Про затвердження форм державної статистичної звітності із статистики інвестицій зовнішньоекономічної діяльності та інструкцій щодо їх заповнення” від 7 грудня 2001 року №487.

Спеціальна література:

1. Вінник О.М. Інвестиційне право.- К.: Атіка, 2000.
2. Комаров И. Инвестиции и рынок.- М.: Знание, 1991
3. Марущак А. Правовий зміст поняття “іноземний інвестор” за законодавством України // Підприємництво, господарство і право.- 2002.- №4.
4. Омельченко А.В. Інвестиційне право.- К.: Атіка, 1999.
5. Полотай В. Поняття інвестиції як правової категорії // Право України.- 1999.- №9.
6. Федорчук Д. Про співвідношення понять “інвестиції”, “іноземні інвестиції” та “прямі іноземні інвестиції” // Підприємництво, господарство і право.- 2003.- №4.
7. Чабан О. До питання про поняття “інвестор” // Підприємництво, господарство і право.- 2000.- №9.
8. Шевчук В.Я., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності.- К.: Генеза, 1997.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття “іноземні інвестиції”.
2. У яких видах можуть здійснюватися іноземні інвестиції?
3. У якій іноземній валюті можуть здійснюватися іноземні інвестиції?
4. Чи лише при реінвестиціях валюта України може бути видом іноземних інвестицій?
5. Дайте визначення поняття “корпоративні права”.

ЗАВДАННЯ 1

Розкрийте зміст поняття “досягнення соціального ефекту” від здійснення іноземних інвестицій.

ЗАВДАННЯ 2

Порівняйте види іноземних інвестицій у Законі України “Про режим іноземного інвестування” та у Законі України “Про інвестиційну діяльність”.

ЗАДАЧА 1

Фірма “Фром Корпорейшн” звернулася до суду з вимогою зобов'язати Західну регіональну митницю здійснити митне оформлення іноземної інвестиції.

Митниця дану вимогу заперечувала посилаючись на те, що обладнання для спортивного залу, яке перевозилось позивачем через кордон, мало бути передане дитячому будинку. Тому це не іноземна інвестиція, а благодійна допомога, і її перевезення не регулюється законодавством про іноземне інвестування.

Фірма “Фром Корпорейшн”, в свою чергу, доводила, що дане обладнання є саме іноземною інвестицією, і здійснюється з метою досягнення соціального ефекту.

Зробіть правовий аналіз даної ситуації.

ЗАДАЧА 2

Іноземний інвестор фірма “Інтер”, яка здійснила іноземну інвестицію у формі створення підприємства спільно з українським партнером ТзОВ “Іскра”, використала отриманий прибуток за перший місяць роботи в купівлю обладнання для новоствореного підприємства.

Однак фірмі “Інтер” було відмовлено у реєстрації даного обладнання як іноземної інвестиції, оскільки вона не відповідає формам і видам попередньо зареєстрованої інвестиції.

Проаналізуйте дану ситуацію.

Тема заняття: “Форми здійснення іноземних інвестицій в Україні”

План

1. Створення підприємств як форма здійснення іноземних інвестицій.
2. Придбання майна як форма здійснення іноземних інвестицій.
3. Придбання прав користування землею чи використання природних ресурсів як форма здійснення іноземних інвестицій.
4. Придбання інших майнових прав як форма здійснення іноземних інвестицій.
5. Господарська діяльність на основі угод про розподіл продукції як форма здійснення іноземних інвестицій.
6. Інші форми здійснення іноземних інвестицій.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19
5. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47
6. Закон України “Про угоди про розподіл продукції” від 14 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.- 1999.- N 44
7. Закон України “Про концесії” від 16 липня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.-1999.- N 41
8. Закон України “Про господарські товариства” // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- N 49
9. Указ Президента України “Про приватизацію автозаправочних станцій, що реалізують паливно-мастильні матеріали виключно населенню” від 29 грудня 1993 року №612/93
10. Типовий концесійний договір, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №643 від 12 квітня 2000 р.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 року №827 “ Про затвердження Переліку корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення”.

Спеціальна література:

1. Білоцерківець О. Прямі іноземні інвестиції в економіку України // Фінансова Україна.- 1997, 18 лютого
2. Верховода Л. Воронкова Т. Інвестиційне поле регіонів України // Моніторинг економіки України.- 1995.- №12
3. Вознесенская Н. Иностранные инвестиции и смешанные предприятия в странах Африки.- М., 1975
4. Капелюшник Е. Особенности осуществления иностранного инвестирования, не связанного с созданием юридического лица // Предпринимательство, хозяйство и право.- 1997.- №8.
5. Коссак В.М. Здійснення підприємницької діяльності пов'язаної із створенням юридичних осіб // Право України.- 1996.- №11.
6. Омельченко А., Руденко В. Совместная деятельность с участием нерезидентов: новое в организации и налогообложении // Бизнес.- 1997.- №52.
7. Потюк М. Дочірні підприємства як юридичні особи // Право України.- 1999.- №1.
8. Семерак О. Дочірні підприємства як форма здійснення іноземних інвестицій // Право України.- 1998.- №3.
9. Троян В.М. Спільне підприємство.- Тернопіль: Тарнекс, 1995.

Питання для самоконтролю:

1. Що розуміється під “формою здійснення іноземних інвестицій”.
2. У чому полягає різниця між видом та формою здійснення іноземних інвестицій?
3. У яких формах можуть здійснюватися іноземні інвестиції?
4. Дайте визначення поняття “концесія”.
5. Дайте визначення поняття “угоди про розподіл продукції”.
6. Назвіть істотні умови угоди про розподіл продукції.
7. Назвіть істотні умови концесійного договору.
8. Назвіть кілька договорів на основі яких можливе здійснення іноземних інвестицій без створення юридичної особи.
9. Чи можливе набуття права власності іноземним інвестором на земельні ділянки?

ЗАВДАННЯ 1

Розкрийте види часткової участі у підприємствах як форми здійснення іноземних інвестицій.

ЗАВДАННЯ 2

Розкрийте особливості здійснення іноземного інвестування, не пов'язаного із створенням юридичних осіб.

ЗАДАЧА 1

Фірма “Кремп” внесла іноземну інвестицію на основі укладеного ліцензійного договору. Однак, даній фірмі було відмовлено у реєстрації іноземної інвестиції з підстав невідповідності форм її здійснення, які передбачені ст.3 Закону України “Про режим іноземного інвестування”.

Проаналізуйте дану ситуацію.

ЗАДАЧА 2

Іноземна інвестиція була внесена як майновий внесок у вигляді будівельних матеріалів. Метою її здійснення було покращення стану будинку дитячого садку, що призвело до збільшення його вартості.

Чи може бути дана інвестиція зареєстрована як іноземна?

ЗАДАЧА 3

Спеціальні хімічні речовини вносилися фірмою “Салюс” як іноземна інвестиція. До того ж метою здійснення іноземної інвестиції було покращення родючих якостей земельної ділянки с/г товариства “Промінь” для подальшого здійснення спільної інвестиційної діяльності.

Чи відповідає дана форма здійснення іноземної інвестиції чинному законодавству?

Тема заняття: “Порядок державної реєстрації та оцінки іноземних інвестицій”

План

1. Органи державної реєстрації.
2. Порядок державної реєстрації іноземних інвестицій.
3. Підстави та правові наслідки відмови в державній реєстрації.
4. Оцінка іноземних інвестицій:
 - А) порядок оцінки майна;
 - Б) порядок оцінки прав інтелектуальної власності;
 - В) порядок оцінки цінних паперів.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19
5. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №29
6. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47
7. Закон України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні" від 12 липня 2001 року // Відомості Верховної Ради України.-2001.- N 47
8. Закон України "Про акредитацію органів з оцінки відповідності" від 17 травня 2001 року // Відомості Верховної Ради України.-2001.- N 32
9. Закон України "Про іпотеку" від 5 червня 2003 року // Відомості Верховної Ради України.-2003.- N 38
10. Закон України "Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати" від 19 червня 2003 року // Голос України.- 2003, 7 серпня.
11. Закон України "Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю" від 19 червня 2003 року // Урядовий кур'єр.- 2003, 13 серпня.
12. Закон України “Про угоди про розподіл продукції” від 14 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.- 1999.- N 44
13. Закон України “Про концесії” від 16 липня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.-1999.- N 41
14. Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 р. N 928
15. Порядок затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх комплексної експертизи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 року №1308
16. Положення про порядок залучення експертів до оцінки майна, що перебуває у загальнодержавній власності, під час створення підприємств з іноземними інвестиціями, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 року №813
17. Методика оцінки вартості майна під час приватизації, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 1998 року №1114
18. Методика оцінки державних корпоративних прав, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 2 серпня 1999 року №1406

19. Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 1994 року №865
20. Методика оцінки вартості об'єктів оренди, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1995 року №1308
21. Порядок видачі, обліку і погашення векселів виданих під час ввезення в Україну майна як внеску іноземного інвестора до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями, а також за договорами (контрактами) про спільну інвестиційну діяльність та сплати ввізного мита у разі відчуження цього майна, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 року

Спеціальна література:

1. Зав'ялова О.В. Формування глобального механізму регулювання прямих іноземних інвестицій / Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України: Збірник праць вчених. Випуск 7.- К., 1997.
2. Назарова Ю. Вопросы правового регулирования внесения прав на коммерческую тайну (ноу-хау) в уставной фонд хозяйственного общества // Підприємництво, господарство і право.- 2002.- №10.
3. Науменко А. Развитие института профессиональной оценочной деятельности в Украине // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №12.
4. Нейкова Л.И. Иностранное инвестирование экономики Украины: теория и практика.- Одесса: ОКФА, 1996.
5. Селіванов А. Як законодавчо захистити права суб'єктів господарювання та вчених на конфіденційну (нерозкрити) інформацію // Підприємництво, господарство і право.- 2002.- №7.
6. Сопко В.В. Економіко-правові аспекти обліку нематеріальних активів // Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики.- К., 2002.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть строки державної реєстрації іноземних інвестицій.
2. У якому розмірі вноситься плата за державну реєстрацію іноземної інвестиції?
3. Який розмір плати за видачу дублікату інформаційного повідомлення про внесення іноземної інвестиції?
4. Назвіть підстави відмови у державній реєстрації іноземних інвестицій.

ЗАВДАННЯ 1.

Підготуйте пакет документів для державної реєстрації іноземної інвестиції.

ЗАВДАННЯ 2.

Зобразіть схематично етапи внесення іноземних інвестицій.

ЗАВДАННЯ 3.

Заповніть інформаційне повідомлення про внесення іноземних інвестицій, враховуючи те, що вони внесені у розмірі 5 тис.дол. США як внесок до статутного фонду ТзОВ "Сенс".

ЗАДАЧА 1.

Іноземним інвестором фірмою "Про-С" були подані відповідно до законодавства України, документи для реєстрації іноземної інвестиції.

Орган державної реєстрації додатково вимагав від фірми "Про-С" подачі аудиторського висновку щодо фінансового стану фірми, а також експертного висновку щодо діяльності здійснення інвестиції.

Фірма “Про-С” відмовилася від подачі даних документів, оскільки їх подача не передбачена положенням про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій, яке затверджене постановою КМ України від 7.08.1996 р. №928.

Органом державної реєстрації було прийнято рішення про відмову у реєстрації іноземної інвестиції, оскільки не були подані відповідні документи, що не дало можливості визначити доцільність здійснення іноземної інвестиції.

Фірма “Про-С” вимагала повернення коштів, які були сплачені за реєстрацію іноземної інвестиції, оскільки вона відмовилася від реєстрації раніше, ніж було прийняте рішення про відмову.

Проаналізуйте дану ситуацію.

Тема заняття: “Правовий статус підприємств з іноземними інвестиціями”

План

1. Поняття підприємства з іноземними інвестиціями.
2. Організаційно-правові форми підприємств з іноземними інвестиціями.
3. Порядок створення підприємств з іноземними інвестиціями.
4. Припинення підприємств з іноземними інвестиціями.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19
5. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47
6. Закон України “Про господарські товариства” // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- N 49

Спеціальна література:

1. Аверьянов В. и др. Юридическая памятка участнику внешнеэкономической деятельности в Украине.- К., 1992.
2. Богуславский М. Правовое положение иностранных инвестиций.- М., 1993
3. Вознесенская Н. Иностранные инвестиции и смешанные предприятия в странах Африки.- М., 1975
4. Коссак В.М. Здійснення підприємницької діяльності пов'язаної із створенням юридичних осіб // Право України.- 1996.- №11.
5. Потюк М. Дочірні підприємства як юридичні особи // Право України.- 1999.- №1.
6. Семерак О. Дочірні підприємства як форма здійснення іноземних інвестицій // Право України.- 1998.- №3.
7. Щербина В.С. Господарське право.- К.: Юрінком Інтер,2001.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття “ підприємство з іноземними інвестиціями ”.
2. З якого моменту підприємство набуває статусу підприємства з іноземними інвестиціями?
3. З якого моменту підприємство втрачає статус підприємства з іноземними інвестиціями?
4. Хто може бути засновником підприємства з іноземними інвестиціями?
5. Чи можуть об'єднання підприємств набувати статусу підприємства з іноземними інвестиціями?

ЗАВДАННЯ 1.

Підготуйте пакет установчих документів підприємства з іноземними інвестиціями у формі Товариства з обмеженою відповідальністю.

ЗАВДАННЯ 2.

Назвіть спільні та відмінні риси іноземного підприємства та підприємства з іноземними інвестиціями.

ЗАДАЧА 1.

ТзОВ “Спільному українсько-російському підприємству “Зоря” було відмовлено у державній реєстрації як суб’єкта підприємницької діяльності у зв’язку з тим, що вже було зареєстровано суб’єкта підприємницької діяльності з аналогічною назвою.

У відмові також зазначалося, що дане підприємство не може містити у назві словосполучення “спільне українсько-російське підприємство”, оскільки одна з засновниць громадянка Російської Федерації М. внесла свій внесок у російських рублях, а не у національній валюті. І окрім даного внеску у статутному фонді підприємства більше не було частки російського капіталу.

Чи є підстави для відмови у реєстрації даного ТзОВ?

ЗАДАЧА 2.

Одним із засновників ТзОВ “Карос” виступила фірма “Рена” зареєстрована у Російській Федерації. Для реєстрації були подані відповідні документи.

Проте у реєстрації ТзОВ “Карос” було відмовлено, оскільки документи, які засвідчують реєстрацію фірми “Рена” не були перекладені українською мовою.

Зробіть правовий аналіз даної ситуації.

Тема заняття: “Поняття та види договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність”.

План

1. Поняття договору (контракту) про інвестиційну діяльність.
2. Зміст договору (контракту) про інвестиційну діяльність.
3. Форма договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність.
4. Види договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність.
5. Особливості правового регулювання окремих видів договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність.
6. Порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність.
7. Порядок ввезення майна на митну територію України за договорами (контрактами) про спільну інвестиційну діяльність.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19
5. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №29
6. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47
7. Закон України “Про угоди про розподіл продукції” від 14 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.- 1999.- N 44
8. Закон України “Про концесії” від 16 липня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.-1999.- N 41
9. Типовий концесійний договір, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №643 від 12 квітня 2000 р.
10. Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 1997 р. N 112
11. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку видачі, обліку і погашення векселів, виданих під час ввезення в Україну майна як внеску іноземного інвестора до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями, а також за договорами (контрактами) про спільну інвестиційну діяльність, та сплати ввізного мита у разі відчуження цього майна” від 7 серпня 1996 року №937.
12. Положення про порядок поставок і митного оформлення продукції за виробничою кооперацією підприємств і галузей держав - учасниць СНД, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18 травня 1994 року №323.
13. Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі “Про заходи МЗЕЗторгу щодо забезпечення виконання постанови Кабінету Міністрів України від 30.01.1997 р. N 112” від 20.02.97 N 125
14. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджено наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 6 вересня 2001 року N 201.
15. Положення про порядок реєстрації окремих видів зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене Указом Президента України від 07 листопада 1994 року №659.
16. Угода держав-учасниць СНД про співробітництво в галузі зовнішньоекономічної діяльності від 15.05.92

17. Угода держав-учасниць СНД про співробітництво в галузі інвестиційної діяльності від 24.12.93.
18. Угода держав-учасниць СНД про загальні умови і механізм підтримки розвитку виробничої кооперації, 1993 рік, Ашхабад

Спеціальна література:

1. Зыкин И.С. Договор во внешнеэкономической деятельности // Внешняя торговля, 1990.- №1.
2. Коссаk В.М. Зобов'язання у сфері інвестицій та виробничої кооперації // Зобов'язальне право. За ред. професора О.В.Дзери.- К.:Юрінком Інтер, 1998.
3. Платонова Н. Проблемы законодательного регулирования соглашений о разделе продукции // Хозяйство и право.- 1998.- №33.
4. Симсон О. Критерии квалификации инвестиционных договоров // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №1.
5. Симсон О. Существенные условия и классификация инвестиционных договоров // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №3.
6. Чабан О. Форма інвестиційного договору (контракту) // Підприємництво, господарство і право.- 2002.- №11.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття договору (контракту) про інвестиційну діяльність.
2. Яка форма договору (контракту) про інвестиційну діяльність?
3. Дайте визначення поняття концесійного договору.
4. Дайте визначення поняття договору (контракту) про виробничу кооперацію.
5. Дайте визначення поняття договору (контракту) про спільне виробництво.
6. Дайте визначення поняття угоди про розподіл продукції.
7. Назвіть види договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність.
8. Які органи здійснюють державну реєстрацію договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність?
9. У якому розмірі вноситься плата за державну реєстрацію договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність?
10. Який строк державної реєстрації договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність?

ЗАВДАННЯ 1

Розкрийте порядок укладення договорів (контрактів) про інвестиційну діяльність.

ЗАВДАННЯ 2.

Визначіть істотні умови інвестиційного контракту.

ЗАВДАННЯ 3.

Складіть схему державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність.

ЗАВДАННЯ 4.

Складіть письмово проект інвестиційного договору (контракту).

Студенти, порядковий номер яких у списку становить:

- з 1 по 10 – складають проект договору про виробничу кооперацію
- з 11 по 20 – складають проект концесійного договору
- з 21 по 35 – складають проект угоди про розподіл продукції

ЗАВДАННЯ 5

Схематично зобразіть етапи порядку видачі, обліку і погашення векселів, виданих під час ввезення в Україну майна за договорами (контрактами) про спільну інвестиційну діяльність.

ЗАВДАННЯ 6

Розкрийте порядок сплати ввізного мита у разі відчуження майна, що було ввезене за договорами (контрактами) про спільну інвестиційну діяльність.

ЗАДАЧА 1

ТзОВ “Меркорій” 5 травня 2001 року подало для державної реєстрації договору (контракту) про спільну інвестиційну діяльність необхідні документи, у відповідності із вимогами законодавства. Дані документи були зафіксовані органом реєстрації у журналі обліку 7 травня 2001 року.

23 травня 2001 року керівник органу реєстрації повідомив по телефону директора ТзОВ “Меркорій” про необхідність подачі додаткових документів. Зокрема, необхідно було подати аудиторський висновок, який би мав підтвердити спроможність учасників договору його виконати.

Директор ТзОВ “Меркорій” негайно уклав аудиторський договір, однак аудиторський висновок був готовий лише через три дні, і тому був поданий до органу реєстрації 27 травня 2001 року.

Однак, оскільки законодавчо встановлений термін реєстрації становить 20 днів, то 25 травня 2001 року орган реєстрації прийняв рішення про відмову у видачі картки державної реєстрації договору (контракту), через те, що заявником не були подані відповідні документи.

ТзОВ “Меркорій” оскаржило у судовому порядку дане рішення.

Чи є у ТзОВ “Меркорій” підстави для оскарження рішення про відмову у реєстрації інвестиційного договору (контракту) про спільну інвестиційну діяльність?

ЗАДАЧА 2

Німецькій фірмі “Штейн” митним органом було відмовлено у взятті на облік векселя на сумму ввізного мита за ввезення в Україну майна за договором (контрактом) про спільну інвестиційну діяльність. Наводилися наступні підстави відмови:

- по-перше, фірма “Штейн” не може бути векседавцем, оскільки, відповідно до Закону України “Про режим іноземного інвестування”, вона не є підприємством з іноземними інвестиціями;
- по-друге, фірма “Штейн” не подала оригіналу договору (контракту) про спільну інвестиційну діяльність, що не дає можливості з’ясувати чи дійсно це договір про спільну інвестиційну діяльність;
- по-третє, вексель був виписаний не у доларах США.

Зробіть правовий аналіз даної ситуації. Чи правомірні дії митного органу?

Тема заняття: “Правовий режим майна іноземних інвесторів”

План

1. Об'єкти права власності іноземних інвесторів.
2. Право власності іноземних інвесторів на земельні ділянки.
3. Право власності іноземних інвесторів на цінні папери.
4. Право власності іноземного інвестора на майнові права.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України
3. Господарський кодекс України.
4. Земельний кодекс України.
5. Кодекс України про надра.
6. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19
7. Закон України від 7 лютого 1991 року “Про власність”// Відомості Верховної Ради.- 1991.- №20.
8. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47
9. Закон України “Про угоди про розподіл продукції” від 14 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.- 1999.- N 44
10. Закон України “Про концесії” від 16 липня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.-1999.- N 41
11. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.-1991.- N 49
12. Закон України “Про цінні папери та фондову біржу” від 18 червня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.-1991.- N 38
13. Указ Президента України “Про приватизацію автозаправочних станцій, що реалізують паливно-мастильні матеріали виключно населенню” від 29 грудня 1993 року №612/93.
14. Положення про порядок організації та проведення міжнародних конкурсів (тендерів) на укладання контрактів на користування надрами, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 1998 р. N 841 // Урядовий кур'єр.-1998, 2 липня.- N124-125

Спеціальна література:

1. Вершини А.П. Внешнеэкономическое право.- М.: Норма, 2001.
2. Дзера О.В. Розвиток права власності громадян в Україні.- К.: Вентурі, 1996.
3. Коссак В. Колізійні норми речового права та їх уніфікація // Вісник Львівського університету. Серія юридична.- 2002.- Вип. 37.
4. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности.- Харьков: Каравелла, 2001.
5. Право власності в Україні. За ред. Дзери О.В. та Кузнецової Н.С.- К.: Юрінком Інтер, 2000.
6. Шишка Р.Б. Инвестиционное право Украины.- Харьков: Эспада, 2000.

Питання для самоконтролю:

1. Законодавством якої країни регулюються права іноземних інвесторів щодо їх майна?
2. Які особливості купівлі акцій іноземними інвесторами?
3. Чи можуть іноземні інвестори набувати право власності на приватизаційні папери?
4. Які майнові права можуть набувати у власність іноземні інвестори?
5. Чи можуть бути надані надра у користування іноземним інвесторам?

ЗАВДАННЯ 1

Розмежуйте види іноземних інвестицій та об'єкти права власності іноземних інвесторів.

ЗАВДАННЯ 2

Розкрийте порядок організації та проведення міжнародних конкурсів (тендерів) на укладання контрактів на користування надрами.

ЗАВДАННЯ 3

Змодельуйте ситуацію коли вексель виступає:

- видом іноземної інвестиції;
- об'єктом права власності іноземного інвестора;
- документом, який, поряд з державно-правовими гарантіями, забезпечує право іноземного інвестора на одержання прибутку (доходу) від здійснення іноземної інвестиції.

Тема заняття: “Державні гарантії захисту іноземних інвестицій”.

План

1. Поняття та види державних гарантії захисту іноземних інвестицій.
2. Гарантії у разі зміни законодавства.
3. Гарантії щодо примусових вилучень, а також незаконних дій державних органів та їх посадових осіб.
4. Компенсація і відшкодування збитків іноземним інвесторам.
5. Гарантії в разі припинення інвестиційної діяльності.
6. Гарантії переказу прибутків, доходів та інших коштів, одержаних внаслідок здійснення іноземних інвестицій.

Законодавство:

1. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19
2. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №29
3. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47
4. Закон України “Про внесення змін до статті 19 Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 21 травня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.- 1999.- №31
5. Закон України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження” від 17 лютого 2000 року // Відомості Верховної Ради України.- 2000.- №12.
6. Закон України " Про внесення змін до деяких законів України з метою усунення випадків ухилення окремих підприємств, створених за участю іноземних інвесторів, від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) від 20 грудня 2001 року // Відомості Верховної Ради України.-2002.- N 15.
7. Закон України “Про угоди про розподіл продукції” від 14 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.- 1999.- N 44.
8. Закон України “Про концесії” від 16 липня 1999 року // Відомості Верховної Ради України.-1999.- N 41.
9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Кабінету Міністрів України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 5 Закону України "Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження" та частини першої статті 19 Закону України "Про інвестиційну діяльність" (справа про оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями) від 29 січня 2002 року // Голос України.- 2002, 12 березня.
10. Ухвала Конституційного Суду України про редакційне уточнення тексту Рішення Конституційного Суду України від 29 січня 2002 року N 1-рп/2002 у справі за конституційним поданням Кабінету Міністрів України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 5 Закону України "Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження" та частини першої статті 19 Закону України "Про інвестиційну діяльність" (справа про оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями) від 14 березня 2002 року // Вісник Конституційного Суду України.- 2002, 28 березня.
11. Угода між Урядом України та Бельгійсько-Люксембурзьким Союзом про взаємне заохочення та захист інвестицій від 20.05.1996. // Відомості Верховної Ради України.- 1997.- №18

12. Договір між Україною та США про заохочення та взаємний захист інвестицій від 04.03.1994. // Відомості Верховної Ради України.- 1994.- №44
13. Угода між Україною та ФРН про сприяння та взаємний захист інвестицій від 15.02.1993. // Відомості Верховної Ради України.- 1994.- №42

Спеціальна література:

1. Благой С. Про методи захисту прав інвесторів // Право України.- 1996.- №5.
2. Бринцев О. До питання про право іноземного інвестора на гарантії від змін законодавства / Предпринимательство, хозяйство и право.- 2000.- №8.
3. Виноградова А. Проблемы реализации гарантий для иностранных инвесторов в случае изменения законодательства Украины // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №2.
4. Грищенко Г. Законодавчі гарантії захисту іноземних інвестицій // Право України.- 1996.- №7.
5. Коссак В.М. Проблеми захисту корпоративних прав іноземних інвесторів // Захист корпоративних прав інвесторів в світлі нового Цивільного кодексу України. Матеріали семінару 16-18 квітня 2003 року.- Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2003.- С.34.
6. Северин О. "Самозахист" підприємств з іноземними інвестиціями: правові підстави // Підприємництво, господарство і право.-2000.-№12.
7. Северин О. Заспокійливе для інвестора (щодо механізму повернення іноземних інвестицій та прибутків від інвестицій) // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №5.
8. Соловков Ю. Іноземне інвестування у правовому полі чинного законодавства України // Право України.- 2000.- №11.
9. Стойка В. Правовые проблемы защиты прав инвесторов // Підприємництво, господарство і право.- 2002.- №3.
10. Фотюк Б. Деякі процесуальні аспекти у проблематиці державних гарантій захисту іноземних інвестицій // Зовнішньоекономічний кур'єр.- 1998, №3-4.
11. Шемшученко Ю.С. Іноземні інвестиції і гарантії держави // Урядовий кур'єр.- 1999, 30 січня.
12. Шумський П. Табалюк Г. Форми захисту інтересів інвестора // Право України.-2000.- №7.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття державні гарантії захисту іноземних інвестицій.
2. Назвіть види державних гарантій захисту іноземних інвестицій.
3. Дайте визначення поняття націоналізації.
4. Дайте визначення поняття ревізії.
5. Змін якого законодавства стосується гарантія у разі зміни законодавства?
6. Не пізніше якого строку іноземний інвестор має право на повернення своїх інвестицій та доходів з них у разі припинення інвестиційної діяльності?

ЗАВДАННЯ 1

Порівняйте державні гарантії захисту інвестицій закріплені у Законі України "Про режим іноземного інвестування" та у Законі України "Про інвестиційну діяльність".

ЗАВДАННЯ 2

Розкрийте зміст гарантії від зміни законодавства, яка закріплена у ст.9 Закону України "Про іноземні інвестиції" від 13 березня 1992 року, ст.8 Декрету Кабінету Міністрів України "Про режим іноземного інвестування" від 20 травня 1993 року та ст.8 Закону України "Про режим іноземного інвестування" від 19 березня 1996 року.

ЗАДАЧА 1

У травні 1995 року спільне українсько-американське підприємство “Сокіл” подало позов в Арбітражний суд Львівської області до Державної податкової інспекції Шевченківського району міста Львова про визнання недійсним рішення про накладення фінансових санкцій, за порушення законодавства.

У позові зазначалося, що у березні 1995 року Державна податкова інспекція Шевченківського району міста Львова провела перевірку фінансово-господарської діяльності позивача на підставі звіту за 1994 рік і внаслідок даної перевірки прийшла до висновку, що позивач безпідставно використав пільгу по податку з доходу, не підтвердивши своє право на пільгу відповідними документами.

По наслідках перевірки Державна податкова інспекція прийняла рішення за №53 від 23.03.1995р., згідно якого до позивача було застосовано фінансові санкції на суму 32 млн.крб.

Позивач вважав, що відповідач застосував до нього фінансові санкції неправомірно, оскільки іноземна інвестиція у формі часткової участі у даному підприємстві була зареєстрована 20 квітня 1992 року і він користується пільгами, передбаченими ст.32 Закону України “Про іноземні інвестиції” та ст.31 Декрету Кабінету Міністрів України “Про режим іноземного інвестування”.

Суд вирішив рішення Державної податкової інспекції №53 від 23.03.1995р. визнати недійсним.

Чи вірно вирішив суд?

Як необхідно було вирішити справу?

ЗАДАЧА 2

У січні 1997 року спільне українсько-німецько-російське АТ “Граніт” подало позов в Київський районний суд міста Харкова до Харківської митниці про захист іноземної інвестиції.

Позивач просив застосувати щодо нього державні гарантії захисту іноземних інвестицій передбачених Законом України “Про іноземні інвестиції” від 13 березня 1992 року, оскільки іноземна інвестиція у формі часткової участі у даному підприємстві була зареєстрована 30 березня 1993 року.

Позивач вважав, що до нього, його філіалів та дочірніх підприємств повинно застосовуватися спеціальне законодавство, яка діяло на момент реєстрації іноземної інвестиції, а відповідач відмовляє їм в цьому, зобов’язуючи здійснювати оплату ПДВ на імпорт мотивуючи це тим, що даний податок не є новим і існував до реєстрації іноземної інвестиції, а Закон України “Про державний бюджет на 1994 рік” змінив лише об’єкт оподаткування.

Суд вирішив позов задовільнити і застосувати до АТ “Граніт”, його філіалів та дочірніх підприємств державні гарантії захисту іноземних інвестицій.

Чи вірно вирішив суд?

ЗАДАЧА 3

У травні 2000 року спільне українсько-канадське ТзОВ “Явір” подало позов в Арбітражний суд Сумської області до Державної податкової адміністрації в Сумській області про визнання за ним права звільнення від сплати акцизного збору, податку на добавлену вартість, мита та подання ліцензії на імпорт алкогольних напоїв.

Позивач обґрунтовував свої вимоги тим, що він був зареєстрований 20 квітня 1993 року як підприємство з іноземними інвестиціями і він користується пільгами, передбаченими ст.32 Закону України “Про іноземні інвестиції” від 13 березня 1992 року і просив зобов’язати Державну податкову адміністрацію проводити видачу марок акцизного

збору без сплати акцизного збору, податку на добавлену вартість, мита та без подання ліцензії.

Як необхідно вирішити справу?

Тема заняття: “Здійснення іноземних інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах України”

План

1. Поняття та порядок створення спеціальних економічних зон.
2. Органи управління спеціальними (вільними) економічними зонами.
3. Правовий режим іноземних інвестицій у вільних економічних зонах.
4. Поняття та зміст договору (контракту) на виконання інвестиційного проекту у спеціальних економічних зонах.
5. Особливості застосування державно-правових гарантій захисту іноземних інвестицій у вільних економічних зонах.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.- 1996.- №19
5. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України.- 1991.- №47
6. Закон України від 13 жовтня 1992 року “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон”// Відомості Верховної Ради України.- 1992.- №50.
7. Закон України від 15 січня 1999 року “Про спеціальну економічну зону “Яворів”// Урядовий кур’єр. –1999, 17 лютого.
8. Закон України від 18 березня 1999 року “Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу “Курортполіс Трускавець” // Урядовий кур’єр. –1999, 7 квітня.
9. Постанова Кабінету Міністрів України "Про Порядок затвердження та реєстрації інвестиційних проектів, що реалізуються на території спеціальної економічної зони "Яворів" від 7 червня 1999 р. N 982 // Урядовий кур’єр.- 1999, 12 серпня.
10. Постанова Кабінету Міністрів України "Про порядок розгляду і затвердження інвестиційних проектів, що реалізуються на території спеціальної економічної зони туристсько-рекреаційного типу "Курортполіс Трускавець" від 4 жовтня 2000 року // Офіційний вісник України.- 2000, 20 жовтня.

Спеціальна література:

1. Бек Ю.Б. Поняття суб'єкта спеціальної економічної зони України // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №7.
2. Галкін І. Офшорні зони: легальні і незаконні цілі використання // Право України.- 2003.- №3.
3. Коссак В.М., Бек Ю.Б., Чабан О.М. Науково-практичний коментар до Закону України "Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу "Курортполіс Трускавець". - Львів: Престиж Інформ, 2000.
4. Крупа Л. Содержание специального правового режима в свободных экономических зонах Украины (концептуальный подход) // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №1.
5. Лісова О. Правові основи створення і функціонування вільних економічних зон в Україні // Підприємництво, господарство і право.- 2002.- №6.
6. Мамутов В., Зельдіна Е. Развитие законодательства о специальном режиме хозяйствования // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №1.

7. Семерак О. Правове регулювання іноземних інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах // Право України.- 2000.- №10.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття "спеціальна економічна зона".
2. Перерахуйте документи, які необхідно подати для створення спеціальної економічної зони.
3. Дайте визначення поняття "суб'єкт спеціальної економічної зони".
4. Назвіть мінімальний розмір інвестиційного проекту у СЕЗ "Яворів".
5. Які ви знаєте органи управління СЕЗ?
6. Визначіть істотні умови договору (контракту) на виконання інвестиційного проекту у спеціальних економічних зонах.

ЗАВДАННЯ 1.

Схематично зобразіть та розкрийте зміст етапів створення спеціальної економічної зони.

ЗАВДАННЯ 2.

Складіть проект договору (контракту) на виконання інвестиційного проекту у спеціальних економічних зонах.

ЗАВДАННЯ 3.

Розкрийте особливості правового режиму іноземних інвестицій у СЕЗ "Курортполіс Трускавець".

ЗАВДАННЯ 4.

Охарактеризуйте специфіку застосування державно-правових гарантій захисту іноземних інвестицій у СЕЗ "Яворів".

ЗАДАЧА 1.

02 лютого 2002 року суб'єкт СЕЗ "Яворів" ТзОВ "Зеніт" перевозив через митний кордон України 10 мікроавтобусів. Проте Західно-регіональна митниця зобов'язала ТзОВ "Зеніт" сплатити ввізне мито за дані автобуси, відмовившись здійснити їх пропуск через державний кордон України.

Суб'єкт СЕЗ "Яворів" ТзОВ "Зеніт" такі дії Західно-регіональної митниці заперечував, стверджуючи, що відповідно до Закону України "Про спеціальну економічну зону "Яворів", він має право ввозити обладнання без сплати ввізного мита.

Проаналізуйте ситуацію.

ЗАДАЧА 2.

Філія "Меркурій-2" ВАТ "Меркурій" була зареєстрована як суб'єкт СЕЗ "Яворів" і придбавши земельну ділянку на території СЕЗ збудувала цех по пошиттю взуття.

Проте, лише філія "Меркурій-2" розпочала роботи по пошиттю взуття та його реалізації, Державна податкова адміністрація у Львівській області звернулася до господарського суду із вимогою про скасування реєстрації філії "Меркурій-2" як суб'єкта СЕЗ "Яворів".

Свої вимоги Державна податкова адміністрація обгрунтовувала тим, що філія "Меркурій-2" не є юридичною особою і, відповідно, не може бути зареєстрована як суб'єкт СЕЗ "Яворів".

Чи правомірні вимоги Державної податкової адміністрації? Обгрунтуйте свою відповідь.

Навчальне видання

Володимир Михайлович Коссак

доктор юридичних наук,
професор кафедри цивільного права і процесу

Юліан Богуславович Бек

асистент кафедри цивільного права і процесу

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

**ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для студентів юридичного факультету**

Відповідальний за випуск – професор В.М.Коссак

Комп'ютерний набір –

Макетування –

Умовних друкованих аркушів – 0,5. Наклад – 50.

Надруковано малим видавничим центром юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.

79000, м.Львів, вул. Січових Стрільців, 14.

E-mail: publlaw@law.Franko.Lviv.ua